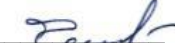

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Кафедра державного управління і місцевого самоврядування

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
завідувач кафедри

Чикаренко І.А.

«31» серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Основи європейського врядування»

Галузь знань всі
Спеціальність всі спеціальності
Рівень вищої освіти бакалавр
Статус вибіркова
Загальний обсяг 4 кредити ECTS (120 годин)
Форма підсумкового контролю диференційований залік
Термін викладання 9- та і 10-та чверть
Мова викладання українська

Викладачі: д.держ.упр., проф. Баштанник В.В.
к.х.н., доц. Кравцов О.В.

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» __ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)
на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» __ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Дніпро
НТУ «ДП»
2023

Робоча програма навчальної дисципліни «Основи європейського врядування» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти всіх спеціальностей / Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», каф. державного управління і місцевого самоврядування. Дніпро : НТУ «ДП», 2023. 15 с.

Розробники:

–Баштанник Віталій Володимирович, професор, доктор наук з державного управління, професор кафедри державного управління і місцевого самоврядування;

–Кравцов Олег Валентинович, доцент, кандидат хімічних наук, асистент кафедри державного управління і місцевого самоврядування

Робоча програма регламентує:

- мету дисципліни;
- дисциплінарні результати навчання, сформовані на основі трансформації очікуваних результатів навчання освітньої програми;
- базові дисципліни;
- обсяг і розподіл за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять;
- програму дисципліни (тематичний план за видами навчальних занять);
- алгоритм оцінювання рівня досягнення дисциплінарних результатів навчання (шкали, засоби, процедури та критерії оцінювання);
- інструменти, обладнання та програмне забезпечення;
- рекомендовані джерела інформації.

Робоча програма призначена для реалізації компетентнісного підходу під час планування освітнього процесу, викладання дисципліни, підготовки здобувачів вищої освіти до контрольних заходів, контролю провадження освітньої діяльності, внутрішнього та зовнішнього контролю забезпечення якості вищої освіти, акредитації освітніх програм у межах спеціальностей

ЗМІСТ

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.....	4
3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ.....	4
4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	5
5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ.....	5
5.1 Тематичний план та розподіл обсягу часу за видами навчальних занять.....	5
5.2 Командне / індивідуальне завдання.....	6
6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ.....	7
6.1 Шкали	7
6.2 Засоби та процедури.....	7
6.3 Критерії.....	8
7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	12
8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	12

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни «Основи європейського врядування» – формування у здобувачів вищої освіти комплексу спеціальних знань щодо формування, функціонування та розвитку сучасних моделей європейського врядування, розвиток компетентностей здобувачів у сфері функціонування органів та інститутів ЄС, загальної та спеціальної компетенції, взаємодії національних та наднаціональних урядових структур.

2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Дисциплінарні результати навчання (ДРН)	
Шифр ДРН	Зміст
ДРН – 01	Продемонструвати знання особливостей становлення та розвитку сучасних концептів і моделей діяльності урядових структур національних держав в процесі європейської інтеграції
ДРН – 02	Продемонструвати <i>знання</i> принципів належного врядування (Good governance) як основи європейської моделі багаторівневого управління
ДРН – 03	Продемонструвати <i>розуміння</i> сутності і змісту сучасних концептів європейського врядування – наднаціоналізму, міжурядовості, федералізму, суверенітету та субсидіарності.
ДРН – 04	Продемонструвати <i>розуміння</i> сутності процедури прийняття рішень на рівні органів управління ЄС з урахуванням особливостей інституціонального статусу таких органів
ДРН – 05	Продемонструвати <i>розуміння</i> сутності права Європейського Союзу на основі аналізу договорів про Європейський Союз
ДРН – 06	Здійснювати <i>обґрунтований вибір та використання</i> дослідницьких технологій аналізу спільних політик ЄС як сучасного феномену європейського врядування.
ДРН – 07	Продемонструвати <i>розуміння сучасних моделей</i> розширення ЄС та трансформації європейської платформи врядування

3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ

Міждисциплінарні зв'язки: вивчення курсу ґрунтуються на знаннях, отриманих із вивчених суспільно-правових дисциплін. Вивчається у 9–10 чверті, додаткових вимог до базових дисциплін не встановлюється.

4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Вид навчальних занять	Обсяг, години	Розподіл за формами навчання, години			
		Денна / Вечірня		Заочна	
		аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	самостійна робота
лекційні	80	26	54	6	54
практичні	40	13	27	4	56
лабораторні	-	-	-	-	-
семінари	-	-	-	-	-
РАЗОМ	120	39	81	10	110

5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

5.1 Тематичний план та розподіл обсягу часу за видами навчальних занять

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	ЛЕКЦІЇ	60
ДРН – 01	1. Особливості становлення та розвитку сучасних концептів і моделей діяльності урядових структур національних держав в процесі європейської інтеграції.	12
	1.1. Європейське врядування як феномен міжурядової політики	
	1.2. Європейський адміністративний простір та механізми європейського врядування	
	1.3. Політико-правовий зміст європейського врядування.	
	1.4. Інституціональний зміст європейського врядування	
ДРН – 02	2. Принцип належного врядування (Good governance) як основа європейської моделі багаторівневого управління	12
	2.1. Принципи врядування, визначені договорами про Європейський Союз.	
	2.2. Особливості еволюції механізмів врядування на основі принципів, закріплених у договорах про Європейський Союз	
	2.3. Внутрішня європейська система адміністрування	
	2.4. Поняття адміністративного регламенту в системі європейського врядування.	
ДРН – 03	3. Спеціальні та особливі механізми європейського врядування	12
	3.1. Особливості формування сучасної інтеграційної політики Європейською Комісією.	
	3.2. Політика ЄС щодо країн-кандидатів на вступ.	
	3.3. Політика ЄС щодо країн-сусідів.	
	3.4. Санкційна політика ЄС	
ДРН – 04	4. Процес розподілу повноважень між інститутами Європейського Союзу	12
	4.1. Особливості розподілу повноважень в діяльності органів ЄС.	

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	4.2. Організаційно-правові особливості реалізації законодавчої влади в ЄС.	
	4.3. Консультативні і дорадчі органи управління ЄС.	
	4.4. Засади феномену європеїзації державної політики.	
ДРН – 05	5. Інноваційні форми європейського врядування. Спільні політики ЄС.	
	5.1. Сучасний зміст економічної інтеграції в межах ЄС. Поняття «спільного доробку» ЄС	12
	5.2. Роль Суду Європейського Союзу в формуванні засад європейського врядування.	
	5.3. Спільні політики ЄС як феномен європейського врядування.	
	5.4. Імплементційні механізми європейської політики.	
	ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ	60
ДРН – 06	1. Обґрунтування актуальності аналізу спільних політик ЄС як сучасного феномену європейського врядування.	12
	2. Розроблення концепції розвитку національної моделі державної політики України в контексті основ формування спільних політик.	12
	3. Сучасні концепції правового регулювання взаємодії національних держав та інститутів ЄС у форматі спільних політик	12
ДРН – 07	4. Підготовка публічної презентації «Сучасні моделі е-врядування в Європейському Союзі»	12
	5. Презентація командного / індивідуального завдання з розроблення методології «Аналіз особливостей регіональної політики ЄС»	12
	РАЗОМ	120

5.2 Командне / індивідуальне завдання

Командне / індивідуальне завдання «Аналіз особливостей регіональної політики ЄС» полягає у розробленні та захисті здобувачами вищої освіти аналітичної доповіді. Пропонується робота в команді (5–7 осіб).

Форма проведення: розроблення, презентація та захист (відповіді на запитання, дискусія) командного / індивідуального завдання перед аудиторією (бажано використовувати MS PowerPoint).

Зміст завдання: на прикладі діяльності місцевої державної адміністрації або на прикладі окремої галузі (сфери діяльності), в якій працює здобувач розробити засади удосконалення правового регулювання діяльності органів влади, результатом реалізації якого буде управлінський ефект для певної громади / території.

Для представлення результатів виконання завдання необхідно заповнити відповідний шаблон, який розміщено у застосунку Teams MS Office та на дистанційній платформі Moodle.

Під час презентації і захисту результатів виконання індивідуальних завдань у межах практичних занять передбачено процедуру peer-assessment (оцінювання з боку інших здобувачів освіти).

6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Сертифікація досягнень здобувачів вищої освіти здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до Положення НТУ ДП «Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти».

Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання здобувача вищої освіти за дисципліною.

6.1 Шкали

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та інституційною шкалами. Остання необхідна (за офіційною відсутністю національної шкали) для конвертації (переведення) оцінок мобільних студентів.

Шкали оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП»

Рейтингова	Інституційна
90–100	відмінно / Excellent
74–89	добре / Good
60–73	задовільно / Satisfactory
0–59	незадовільно / Fail

Кредити навчальної дисципліни зараховуються, якщо здобувач вищої освіти отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП».

6.2 Засоби та процедури

Зміст засобів діагностики спрямовано на контроль рівня сформованості знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності здобувача вищої освіти за вимогами НРК до 6-го кваліфікаційного рівня (для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти) під час демонстрації регламентованих робочою програмою результатів навчання.

Здобувач вищої освіти на контрольних заходах має виконувати завдання, орієнтовані виключно на демонстрацію дисциплінарних результатів навчання (розділ 2).

Засоби діагностики, що надаються здобувачам вищої освіти на контрольних заходах у вигляді завдань для поточного та підсумкового контролю, формуються шляхом конкретизації вихідних даних та способу демонстрації дисциплінарних результатів навчання.

Засоби діагностики (контрольні завдання) для поточного та підсумкового контролю дисципліни затверджуються кафедрою.

Види засобів діагностики та процедур оцінювання для поточного та підсумкового контролю дисципліни подано нижче.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

навчальне заняття	ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ		ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
	засоби діагностики	процедури	засоби діагностики	процедури
лекції	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдання під час лекцій	комплексна контрольна робота (ККР)	визначення середньозваженого результату поточних контролів;
практичні	командне / індивідуальне завдання	виконання завдань під час самостійної роботи		виконання ККР під час заліку за бажанням здобувача вищої освіти

Під час поточного контролю лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання контрольних конкретизованих завдань. Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного або командного / індивідуального завдання.

Якщо зміст певного виду занять підпорядковано декільком складовим, то інтегральне значення оцінки може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюються викладачем.

За наявності рівня результатів поточних контролів з усіх видів навчальних занять не менше 60 балів, підсумковий контроль здійснюється без участі здобувача вищої освіти шляхом визначення середньозваженого значення поточних оцінок.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен здобувач вищої освіти під час заліку має право виконувати ККР, яка містить завдання, що охоплюють ключові дисциплінарні результати навчання.

Кількість конкретизованих завдань ККР повинна відповідати відведеному часу на виконання. Кількість варіантів ККР має забезпечити індивідуалізацію завдання.

Значення оцінки за виконання ККР визначається середньою оцінкою складових (конкретизованих завдань) і є остаточним.

Інтегральне значення оцінки виконання ККР може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюється кафедрою для кожної складової опису кваліфікаційного рівня НРК.

6.3 Критерії

Реальні результати навчання здобувача вищої освіти ідентифікуються та вимірюються відносно очікуваних під час контрольних заходів за допомогою критеріїв, що описують дії студента для демонстрації досягнення результатів навчання.

Для оцінювання виконання контрольних завдань під час поточного контролю лекційних і практичних занять в якості критерію використовується коефіцієнт засвоєння, що автоматично адаптує показник оцінки до рейтингової шкали:

$$O_i = 100 a/m,$$

де a – число правильних відповідей або виконаних суттєвих операцій відповідно до еталону рішення; m – загальна кількість запитань або суттєвих операцій еталону.

Індивідуальні завдання та комплексні контрольні роботи оцінюються експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

Зміст критеріїв спирається на компетентнісні характеристики, визначені НРК для освітньо-наукового рівня вищої освіти (подано нижче).

Загальні критерії досягнення результатів навчання для 6-го кваліфікаційного рівня за НРК (бакалавр)

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
<i>Знання</i>		
♦ концептуальні наукові та практичні знання, критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та/або навчання	Відповідь відмінна – правильна, обґрунтована, осмислена. Характеризує наявність: - концептуальних знань; - високого ступеню володіння станом питання; - критичного осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності	95-100
	Відповідь містить негрубі помилки або описки	90-94
	Відповідь правильна, але має певні неточності	85-89
	Відповідь правильна, але має певні неточності й	80-84

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
	недостатньо обґрунтована	
	Відповідь правильна, але має певні неточності, недостатньо обґрунтована та осмислена	74-79
	Відповідь фрагментарна	70-73
	Відповідь демонструє нечіткі уявлення студента про об'єкт вивчення	65-69
	Рівень знань мінімально задовільний	60-64
	Рівень знань незадовільний	<60
Уміння/навички		
♦ поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання	Відповідь характеризує уміння: - виявляти проблеми; - формулювати гіпотези; - розв'язувати проблеми; - обирати адекватні методи та інструментальні засоби; - збирати та логічно й зрозуміло інтерпретувати інформацію; - використовувати інноваційні підходи до розв'язання завдання	95-100
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності з негрубими помилками	90-94
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації однієї вимоги	85-89
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації двох вимог	80-84
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації трьох вимог	74-79
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації чотирьох вимог	70-73
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності при виконанні завдань за зразком	65-69
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, але з неточностями	60-64
	рівень умінь/навичок незадовільний	<60
Комунікація		
♦ донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та	Вільне володіння проблематикою галузі. Зрозумілість відповіді (доповіді). Мова: - правильна; - чиста; - ясна;	95-100

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
<p>аргументації; ♦ збір, інтерпретація та застосування даних; ♦ спілкування з професійних питань, у тому числі іноземною мовою, усно та письмово</p>	<ul style="list-style-type: none"> - точна; - логічна; - виразна; - лаконічна. <p>Комунікаційна стратегія:</p> <ul style="list-style-type: none"> - послідовний і несуперечливий розвиток думки; - наявність логічних власних суджень; - доречна аргументації та її відповідність відстоюваним положенням; - правильна структура відповіді (доповіді); - правильність відповідей на запитання; - доречна техніка відповідей на запитання; - здатність робити висновки та формулювати пропозиції 	
	<p>Достатнє володіння проблематикою галузі з незначними хибами. Достатня зрозумілість відповіді (доповіді) з незначними хибами. Доречна комунікаційна стратегія з незначними хибами</p>	90-94
	<p>Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано три вимоги)</p>	85-89
	<p>Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано чотири вимоги)</p>	80-84
	<p>Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано п'ять вимог)</p>	74-79
	<p>Задовільне володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано сім вимог)</p>	70-73
	<p>Часткове володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано дев'ять вимог)</p>	65-69
	<p>Фрагментарне володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано 10 вимог)</p>	60-64
	Рівень комунікації незадовільний	<60
<i>Відповідальність і автономія</i>		

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
<ul style="list-style-type: none"> ◆ управління складною технічною або професійною діяльністю чи проектами; ◆ спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах; ◆ формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти; ◆ організація та керівництво професійним розвитком осіб та груп; ◆ здатність продовжувати навчання із значним ступенем автономії 	<p>Відмінне володіння компетенціями менеджменту особистості, орієнтованих на:</p> <p>1) управління комплексними проектами, що передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - дослідницький характер навчальної діяльності, позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію; - здатність до роботи в команді; - контроль власних дій; <p>2) відповідальність за прийняття рішень в непередбачуваних умовах, що включає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - обґрунтування власних рішень положеннями нормативної бази галузевого та державного рівнів; - самостійність під час виконання поставлених завдань; - ініціативу в обговоренні проблем; - відповідальність за взаємовідносини; <p>3) відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб, що передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - використання професійно-орієнтованих навичок; - використання доказів із самостійною і правильною аргументацією; - володіння всіма видами навчальної діяльності; <p>4) здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності, що передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ступінь володіння фундаментальними знаннями; - самостійність оцінних суджень; - високий рівень сформованості загальнонавчальних умінь і навичок; - самостійний пошук та аналіз джерел інформації 	95-100
	Упевнене володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано дві вимоги)	90-94
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано три вимоги)	85-89
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано шість вимог)	74-79
	Задовільне володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано сім вимог)	70-73
	Задовільне володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано вісім вимог)	65-69
	Рівень відповідальності і автономії фрагментарний	60-64
	Рівень відповідальності і автономії незадовільний	<60

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Технічні засоби навчання (комп'ютерне та мультимедійне обладнання).
2. Дистанційна платформа Moodle.
3. MS Office (застосунок Teams).

8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Баштанник В. В. Трансформація державного управління в контексті європейських інтеграційних процесів. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2010. 390 с.
2. Болдуєв М. В. Державне регулювання регіонального агропромислового комплексу. Запоріжжя: КПУ, 2009. 304 с.
3. Войтович Р. В. Вплив глобалізації на систему державного управління: дис. ... д-ра наук з держ. упр.: 25.00.02. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. Київ, 2009. 403 с.
4. Волес В., Волес Г. Творення політики в Європейському Союзі. Київ : Основи, 2004. 871 с.
5. Нова парадигма державного управління та корпоративної культури в Україні. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Буковин. держ. фінанс.-екон. ун-т. Чернівці : Технодрук, 2016. 244 с.
6. Оржель О. Європеїзація систем публічного адміністрування країн Центральної та Східної Європи у контексті підготовки до членства в ЄС. *Вісн. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України*. 2010. № 2. С. 22–30.
7. Оржель О. Ю. Європейське врядування як чинник згуртування Європейського Союзу: теоретико-методологічні засади. Київ : НАДУ, 2012. 236 с.
8. Осійчук М. Модернізація державного управління і розвиток персоналу (французький досвід). *Ефективність державного управління* : зб. наук. пр. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2011. Вип. 27. С. 253–263.
9. Особливості публічного управління. Київ : Ліра-К, 2017. 256 с.
10. Основи демократії. Київ : Ай-Бф, 2002. 684 с.
11. Perha T. Європейські цінності в екологічному врядуванні країн Східного партнерства. *Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти*. № 2. 2018. 67–77. <https://doi.org/10.31866/2616-745x.2.2018.133335>.

Нормативні документи

1. Декларація Р.Шумана.1950 р. URL: https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/history-eu/1945-59/schuman-declaration-may-1950_en//
2. Договір про заснування Європейського об'єднання вугілля і сталі. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=LEGISSUM%3Axy0022/>
3. Договір про заснування Європейського економічного співтовариства, 1957. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:11957E/TXT//>
4. Консолідована редакція Договору про заснування Європейського співтовариства з атомної енергії. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:C:2016:203:TOC>
5. Єдиний Європейський Акт, 1987. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/treaty/sea/sign?locale=en/>.
6. Договір про Європейський Союз, 1992 р., Маастрихт. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:C:1992:191:TOC>.

7. Амстердамський договір про внесення змін до Договору про Європейський Союз, Договорів про заснування Європейських Співтовариств та деяких пов'язаних актів. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A11997D%2FTXT>.

8. Договір у Ніцці про внесення змін до Договору про Європейський Союз, Договорів про заснування Європейських Співтовариств та деяких пов'язаних актів. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:12001C/TXT>.

9. Лісабонський договір про внесення змін до Договору про Європейський Союз і Договір про заснування Європейського Співтовариства, підписаний у Лісабоні 13 грудня 2007 р. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:C:2007:306:TOC>.

10. Угода про асоціацію між Україною та ЄС : Закон України від 16 вересня 2014 року № 1678-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1678-18/paran2#n2>.

Додаткові

1. Фалалєєва Л. Г. Механізм прийняття рішень у рамках Європейського Союзу. *Держава і право*. 2000. Вип. 6: Юрид. і політ. науки. С. 327 – 331.

2. Федущак-Паславська Г. М. Політико-правова ідея суверенітету державної влади та її реалізація в державотворенні України: дис ... канд. юрид. наук: 12.00.01 / Федущак-Паславська Ганна Михайлівна; Львів. Нац. ун-т ім. І. Франка. Л., 2000. 195 с.

3. Філоненко Р. Ю. Європейська інтеграція України в контексті її відносин з Російською Федерацією : дис. ... канд. політ. наук: 23.00.04 / Філоненко Роман Юрійович; Ін-т світ.економ. та міжнар.відн. НАН України Київ., 2008. 215 с.

4. Blackwell Handbook of Global Management / Maznevski, Martha L.; ред. McNett, Jeanne. 0631231936; TP. Malden, MA : Blackwell Pub, 2004. 476 p.

5. Blondel J. Comparative Government. Harvester, Prentice Hall, 1995. 418 p.

6. European Governance. A White Paper. Commission of the European Communities. COM (2001) 428 final. Brussels, 25.07.2001. URL: www.ec.europa.eu/governance/contrib_etc_en.pdf

7. Milward Alan S. The European Rescue of the Nation State. London : Routledge, 2000. 453 p.

8. Moravcsik A. Preferences and Power in the European Community. A Liberal Intergovernmentalist Approach. *Journal of Common Market Studies*. 1993. Vol. 31. № 4. P. 482 – 498.

9. Nugent N. The Government and politics of the European Union. L.: The Macmillan Press, 1995. 472 p.

10. Nomenclature of territorial units for statistics – NUTS Statistical Regions of Europe. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/metadata/classifications>.

11. Регіональна політика ЄС. URL: https://ec.europa.eu/regional_policy/home_en.

12. Olechowskij A. Four Premises for the Polish Strategy in the European Union. / A. Olechowskij // *The Polish Foreign Affairs Digest*. 2003. Vol. 3. No. 4(9). P. 23 – 35.

13. Public policy in Central and Eastern Europe: theories, methods, practices / NISPAcee, 2003. – 340 p.

14. The new EU cohesion policy. URL: www.euractiv.com/en/future-eu/new-eu-cohesion-policy-2007-2013/article-131988

15. Wallace H. EU Enlargement: A Neglected Subject The State of the European Union: Risks, Reform, Resistance and Revival. Oxford : Oxford University Press, 2000. Vol. 5. P. 149–164.

16. Wallace H. Policy-making in the European Union. Oxford: Oxford University Press, 1998. 510 p.

Інформаційні ресурси

1. Committee of the Regions. URL: www.cor.europa.eu.

2. Офіційний сайт Європейського Союзу. URL: https://european-union.europa.eu/index_en.
3. Офіційний сайт Європейської Ради. URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/european-council/>.
4. Офіційний сайт Європейського Парламенту. URL: <https://www.europarl.europa.eu/portal/en>.
5. Офіційний сайт Європейської Комісії. URL: https://commission.europa.eu/index_en.
6. Офіційний сайт Ради Міністрів ЄС. URL: <https://www.consilium.europa.eu/en>.
7. Офіційний сайт Європейського Суду. URL: https://curia.europa.eu/jcms/jcms/j_6/en/.
8. Офіційний сайт Дипломатичної служби ЄС (Зовнішня політика і політика безпеки ЄС – EUEA). URL: https://www.eeas.europa.eu/_en.
9. Інформаційний сайт Європейського Союзу. URL: http://europa.eu/index_en.htm.
10. Представництво Європейського Союзу в Україні. URL: http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/index_uk.htm.
11. Офіційний сайт Ради Європи. URL: <https://www.coe.int/>.

Навчальне видання

**Робоча програма вибіркової навчальної дисципліни
«Основи європейського врядування»
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти**

Розробники:
**Баштанник Віталій Володимирович
Кравцов Олег Валентинович**

Підготовлено до виходу в світ
у Національному технічному університеті
«Дніпровська політехніка».
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 1842
4960050, м. Дніпро, просп. Д. Яворницького, 19